

**SPECIALPEDAGOGISK GRUNDKURS/
DÖVHET OCH HÖRSELSKADA, 20 poäng**
Basic Special Education/Deafness and Hearing Impairment, 20 Credit Points

LÄRDOK-kod: I1039B

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen är en breddningsspecialisering på 1-20-poängsnivå i specialpedagogik inom lärarprogrammet. Kursen kan även gälla som valbar kurs inom grundskollärarytbildningen 4-9. Kursansvarig institution är Institutionen för individ, omvärld och lärande. Kursplanen har godkänts av Institutionen för individ, omvärld och lärande 2002-11-15 och fastställts av Nämnden för grundutbildning, forskning och forskarutbildning 2003-01-13.

2 FÖRKUNSKAPSKRAV

Antagen till lärarprogrammet.

3 SYFTE

Kursens syfte är att vidga studenternas kunskaper i relation till specialpedagogiska frågeställningar inkluderande att ge kunskap om hur man kan öka möjligheterna att förhindra att svårigheter i förskola och skola uppstår samt att utveckla ett pedagogiskt förhållningssätt till individer med dövhet/hörselskada med fokus på kommunikation och lärande.

4 INNEHÅLL OCH UPPLÄGGNING

Kursen består av två moment: Grundkurs i specialpedagogik och grundkurs i dövhet och hörselskada

I moment 1 ingår 3 poäng som är verksamhetsförlagda och i moment 2 ingår 2 verksamhetsförlagda poäng.

Moment 1

Grundkurs i specialpedagogik 10 poäng, varav 3 poäng VFU

Momentet vill utveckla förmågan till ett undersökande, reflekterande och dokumenterande arbetssätt och genomförs via föreläsningar, arbete i studiegrupp och basgrupp samt genom fältstudier. Momentet uppmärksammar vidare demokrati och mänskliga rättigheter samt har genus-, etnicitets- och miljöperspektiv.

ITK- (Informationsteknik och kommunikation över internet) används. Vid frånvaro skall ersättningsuppgift genomföras efter överenskommelse med kursansvarig eller motsvarande. Momentet bygger på tvärvetenskaplig grund och innehåller fyra olika temaområden som belyses på individ-, grupp-, organisations- och samhällsnivå.

- Specialpedagogik och individuell utveckling
- Specialpedagogik i ett samhällsperspektiv
- Specialpedagogik, funktionsnedsättning och handikapp
- Förebyggande specialpedagogiska arbetssätt: ledarskap, organisation, grupprocesser samt se hur temaområdena hänger ihop med etiska, sociala, politiska och ekonomiska frågor i relation till specialpedagogiska frågeställningar.

Undervisningen är obligatorisk. Vid frånvaro skall ersättningsuppgift genomföras efter överenskommelse med kursansvarig eller motsvarande.

Moment 2

Grundkurs i dövhet och hörselskada 10 poäng varav 2 poäng VFU

Momentet bygger på tvärvetenskaplig grund och innehåller olika temaområden som belyses på individ-, grupp-, organisations- och samhällsnivå.

- Dövhet och hörselskada i ett utvecklingspsykologiskt, medicinskt, tekniskt och socialt perspektiv.
- Kunskap om hörselhabilitering och specialpedagogiskt stöd.
- Flerspråkighet, specifikt teckenspråk och svenska.
- Döva/hörselskadade med flera funktionshinder och behov av särskilt stöd.

Momenten innehåller undersökande, dokumenterande och forskningsmetodiska inslag och uppmärksammar demokrati och mänskliga rättigheter samt har genus-, etnicitets- och miljöperspektiv. Kursen genomförs via föreläsningar och arbete i studiegrupp samt genom verksamhetsförlagd utbildning. IKT (Informationsteknik och kommunikation över internet) används. Vid frånvaro skall ersättningsuppgift genomföras efter överenskommelse med kursansvarig eller motsvarande.

5 EXAMINATION

Examination sker på ingående moment och på kursen som helhet.

Som betyg på momenten och på kursen i sin helhet används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd. Vilka krav som gäller för att erhålla betyget Väl godkänd och Godkänd diskuteras i samband med kursstarten. Vid bedömning vägs alla ingående moment

in, inklusive den verksamhetsförlagda delen, såväl vad gäller momenten som kursen i sin helhet.

Under moment 1 sker examination genom fältstudieredovisning (muntligt och skriftligt) samt skriftliga uppgifter.

Under moment 2 sker examination genom hemtentamen och fältstudieredovisning (muntlig och skriftlig) samt skriftliga uppgifter.

Studenter som godkänts på kursen ska på begäran erhålla kursbevis.

6 KURSLITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

Moment 1

Obligatorisk litteratur

Alin Åkerman, B. & Strinnholm, C. (1997). *Specialundervisning i Sverige*.

Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik. (41 s)

Andersson, I. (1996). *Samverkan för barn som behöver. En handbok för lärare*. Jönköping: Folksam/HLS förlag (241 s)

Atterström, H. & Persson, R.S. (2000). *Brister eller olikheter? Specialpedagogik på alternativa grundvalar*. Lund: Studentlitteratur (67 s)

Björklid, P. & Fischbein, S. (1996) *Det pedagogiska samspelet*. Lund: Studentlitteratur (126 s)

Haug, P. (1998). *Pedagogiskt dilemma: Specialundervisning*. Stockholm: Statens skolverk: Liber distribution (71 s)

HSFR. (1999). *Etik. Forskningsetiska principer för humaniora och samhällsvetenskap*. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet. Uppsala: Produktion Ord & Form AB. (8 s)

Liljegren, B. (2000). *Elever i svårigheter. Familjen och skolan i samspel*. Lund: Studentlitteratur. (246 s)

Rabe, T. & Hill, A. (red). (1996). *Boken om integrering. Idé teori praktik*. Arlöv: Corona AB. (173 s)

Rönnerman, K. (1998). *Utvecklingsarbete - en grund för lärares lärande*. Lund: Studentlitteratur. (127 s)

Skolverket. (2001). *Att arbeta med särskilt stöd med hjälp av åtgärdsprogram*. Stockholm: Skolverket/Liber distribution rapport 01:668. (18 s)

Svenska Kommunförbundet. (2002). *Tiga eller tala*. Kommentusgruppen AB. 117 99 Stockholm (36 s) Tfn 08-709 59 00. Fax 08-19 24 10.

Till detta tillkommer valbar litteratur om c:a 1000 sidor som kan rekommenderas av föreläsare eller väljas i samråd med kursansvarig.

Förslag på valbar litteratur

Danielsson, L. & Liljeroth, I. (1996). *Vägval och växande. Förhållningssätt, kunskap och specialpedagogik för yrkesverksamma hjälpare*. Stockholm: Statens skolverk: Liber distribution (240 s)

- Linde, G. (red.) (2001). *Värdegrund och svensk etnicitet*. Lund: Studentlitteratur.
- Lagerheim, B. (1994). *Att utvecklas med handikapp*. Stockholm: Almqvist & Wiksell (242 s)
- Helldin, R. (1998). *Kommunerna och den specialpedagogiska verksamheten. – I dag och i morgon*. Stockholm: LHS Förlag (220 s)
- Läroplaner för den obligatoriska skolan, förskolan och de frivilliga skolformerna. Stockholm: Utbildningsdepartementet (ca 50 s)
- Svenska Unesco. (1996). *Salamanca-deklarationen och handlingsram för undervisning av elever med behov av särskilt stöd*. Svenska Unescorådets skriftserie nr 4/96 (37 s)
- Tideman, M. (red) (1999). *Handikapp synsätt principer perspektiv*. Stockholm: Johansson & Skyttemo Förlag AB.
- United Nations Utrikesdepartementet Socialdepartementet (1995). *Standardregler för att tillförsäkra människor med funktionshinder delaktighet och jämlikhet*. Stockholm: Socialdepartementet Utrikesdepartementet (40 s)
- Österberg, O. (1996). *Samtal om livet i en klass*. Lärarhögskolan i Stockholm: Institutionen för specialpedagogik. (90 s)

Moment 2

Obligatorisk litteratur

- Ahlström, M. (2000). *Hörselskadade barns kommunikation och samspel* Stockholm: Stockholms Universitet Psykologiska institutionen 106 91 Stockholm. (s 250).
- Andersson, B. Hörselskadade i historia och nutid. (1995). Stockholm: Hörselskadades Riksförbund. (s 167).
- Andersson, L. *Elever med hörselnedsättning i särskolan*. (1998). Malmö: Lärarhögskolan. Lunds universitet. (s 165).
- Bergman, Brita & Nilsson, Anna-Lena (1999). Teckenspråket. I Kenneth Hyltenstam (red.), *Sveriges sju inhemska språk - ett minoritetsspråksperspektiv (pp. 329 - 351)*. Lund: Studentlitteratur.
- FAS (2002). *HSFR:s etiska principer*. 12 sidor.
- Heiling, K. (1999) *Teknik är nödvändigt med inte tillräckligt*. Malmö: Lärarutbildningen Malmö högskola. (s 190).
- Lindholm, S. (1994) Medicinsk barnaudiologi. Lund: Studentlitteratur. (s 89).
- Nelfelt, Kerstin (1998). *Hörselskadade barns tvåspråkiga utveckling med talspråk och teckenspråk*. Rapport på uppdrag av Hörselskadades Riksförbund. (s 37).
- Svartholm, K. (1997). *Dövas tvåspråkighet*. Ur: Vårdprogram för behandling av döva barn med cochlea implantat. (s 8)
- Svartholm, K. (1990). *Dövas tvåspråk, Metodbok, svenska för döva*. Örebro: SIH läromedel. (s 190).
- Svensson, Ann-Katrin (1998). *Barnet, språket och miljön*. Lund: Studentlitteratur. (s.220).

Till detta tillkommer valbar litteratur om c:a 700 sidor som kan rekommenderas av föreläsare eller väljas i samråd med kursansvarig.